

HELSINGIN KAUPUNGINKIRJASTO
HELSINGFORS STADSBIBLIOTEK
HELSINKI CITY LIBRARY

HELSINGIN KAUPUNGINKIRJASTO
TOIMINTAKERTOMUS 2011

Toiminta-ajatus

Kaikki ovat tervetulleita kirjastoon.

Kulttuuri, tieto ja mahdollisuus oppimiseen ovat ulottuvillasi kirjaston tiloissa ja verkossa.

Palvelemme asiantuntevasti ja mutkattomasti.

Puolustamme tasa-arvoista tiedonsaantia ja sananvapautta.

Toimintamme edistää kestävästä kehitystä.

Kehitämme kirjastopalveluja myös kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Visio 2017

Kirjasto on ideoiden ja ajatusten rikastamo, jossa tietoja, taitoja ja tarinoita jakamalla luomme yhdessä uutta kansalaisyhteiskuntaa.

Arvot

Asiakaslähtöisyys, luottamuksellisuus, luovuus, moniarvoisuus, moniulotteisuus, taloudellisuus ja tasa-arvo

Sisältö

Kirjastotiedon ABC	2
Kirjastotoimen johtajan katsaus:	
Työntäyteisen väli vuoden tulos: uusi toiminta-ajatus, visio ja strategia	3
Toimintaa ja tapahtumia	5
Lainatuimmat 2010 TOP 5	8
Tapahtui taustalla:	
Keskustakirjaston arkkitehtuurikilpailun valmistelu käynnistyi	9
Sisältöpalvelut: Kokoelmaa uudistettiin reippaasti	9
Kirjasto- ja asiakaspalvelut: Myllypuron mediakirjasto avattiin	10
Verkko- ja hallintopalvelut: Organisaation hienosäätö jatkui	11
Henkilöstö: vakanssien määrä ennallaan	11
Koulutus: Hedelmällistä yhteistyötä sekä HelMet-kirjastojen että opetusviraston kanssa	14
Tutkimuskohteina palvelun laatu, saatavuus ja asiakastyytyväisyys	14
Ennätysmäärä laajoja kehittämishankkeita	15
Valtakunnallinen yhteistyö: Yleisten kirjastojen neuvoston strategia valmistui	15
Keskuskirjastotoiminta vaikuttaa kautta Suomen	16
Kansainvälinen toiminta: Osaamisen vientiä jatkettiin	17
Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan toiminta	19
Talouskatsaus	20

HELSINGIN KAUPUNGINKIRJASTO

Kirjastotiedon ABC

Helsingin kaupunginkirjasto:

- 37 kirjastoa (näistä kolme lastenkirjastoa (Pikku Huopalahden, Ruoholahden ja Sakarinmäen lastenkirjastot, Myllypuron mediakirjasto avattiin 14.12.2011)
 - kaksi kirjastoautoa, Stara ja Snadi (lastenkirjastoauto)
 - 10 laituskirjastoa
 - kokoelma: 1,9 miljoonaa teosta 111 eri kielellä
 - 500 työntekijää, heistä 69 % naisia, 31 % miehiä

Jokainen helsinkiläinen lainasi vuoden kuluessa keskimäärin 16 teosta ja kävi kirjastossa 11 kertaa. Kirjastokorttiaan käytti 225 961 asiakasta.

Lainoja kirjattiin 9,5 miljoonaa ja käyntejä 6,8 miljoonaa. Verkkokäyntien määrä säilyi edellisvuoden tasolla, eli 7 miljoonassa.

Lainaus kasvoi etenkin Arabianrannan kirjastossa (kasvu 16 %) ja käyntien määrä Jakomäen kirjastossa (46 %).

Asiakastietokoneet ahkerassa käytössä – nyt saatavilla myös läppäreitä

Asiakkaiden käytettävissä oli 390 Asko-asiakastyöasemaa. Niille kirjauduttiin vuoden kuluessa yli miljoona kertaa. Oulunkylän kirjastoon hankittiin ensimmäiset kannettavat Asko-asiakastyöasemat.

Kirjastotoimen johtajan katsaus

Työntäteisen välivuoden tulos: uusi toiminta-ajatus, visio ja strategia

Vuosi 2011 oli siirtymävuosi kahden merkkivuoden välissä: vuonna 2010 kaupunginkirjasto vietti 150-vuotisjuhlaansa, vuonna 2012 Helsinki viettää pääkaupungiksi tulon 200-vuotisjuhlaa ja on maailman design pääkaupunki, World Design Capital. Lisäksi kirjastoalan suuri ja tärkein kansainvälinen kongressi, IFLA pidetään Helsingissä elokuussa 2012.

Kahden merkittävän tapahtumavuoden välillä on tehty ahkerasti töitä ja vuoden aikana on tulevaisuuteen valmistauduttu sekä lyhyemmällä että pidemmällä tähtäimellä.

Toiminnan suuntaa tarkistettiin luomalla uusi toiminta-ajatus ja visio sekä strategia vision toteuttamiseksi. Henkilökunta oli aktiivisesti mukana valmistelussa. Aiempi toiminta-ajatus on vuodelta 1996, mutta muutoksen nopeutta kuvaa se, että nyt luotu visio on kolmas kahdentoista vuoden aikana. Fyysistä ja verkkokirjastoa kuvaavasta hybridikirjastovisiosta siirryttiin vuonna 2005 tavoittelemaan rajatonta kirjastoa, kirjaston seinien ulkopuolelle ulottuvaa ja alati läsnä olevaa kirjastoa.

Uudessa visiossa huomion kohteena on asiakas, ei kirjasto instituutiona eikä kirjaston tapa toimia. Visio ottaa rohkeasti kantaa siihen, että käyttäjiensä kautta kirjastolla on merkittävä yhteiskunnallinen tehtävä. Kirjasto nähdään ideoiden ja ajatusten rikastamona, jonka avulla voimme yhdessä luoda uutta kansalaisyhteiskuntaa.

Päivitetystä toiminta-ajatuksessa taas korostetaan kirjaston avoimuutta sekä toimintaa kirjaston tiloissa ja verkossa. Eriarvoistuvassa maailmassa kirjasto tarjoaa kaikille tasapuolisesti väylän kulttuuriin ja tietoon sekä mahdollisuuden oppimiseen. Haluamme kiinnittää erityistä huomiota sananvapauden puolustamiseen sekä korostaa, että kierrätykseen perustuva toimintamme edistää kestävästä kehitystä. Palvelujen kehittämistä teemme sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Keskustakirjastohanke eteni aikataulussa

Yksi vuoden mielenkiintoisista haasteista on ollut miettiä, miten kuvata tulevaisuuden kirjastoa, kun kaupungin johtajisto teki vuosia vireillä olleen keskustakirjaston hankkeen etenemiseksi päätöksen arkkitehtuurikilpailun järjestämisestä. Tavoitteena on rakennuksen valmistuminen Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna 2017. Kilpailuohjelman laatiminen pakotti meidät hahmottamaan vuoden 2020 jälkeisen ajan kirjastotoiminnan tavoitteita ja rakennukselle asetettavia vaatimuksia. Kilpailun käynnistyminen siirtyi vuoden 2012 puolelle ja yhdeksi World Design Capital -hankkeeksi.

Käyttö nousussa – uusi kirjasto avattiin Myllypuroon

Vuoden 2011 tilastot osoittavat, että kirjaston käyttö on ollut lievässä nousussa sekä lainojen, kirjastokäyntien että verkkokäyntien osalta. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos nousi entisestään ja on huipputasolla 4,6 (maksimi 5). Kirjaston käyttötavat vaihtelevat kuitenkin muun muassa ikäryhmien mutta myös eri kirjastojen mukaan. Vaikka lainaus on edelleen tärkein syy tulla kirjastoon, niin 13 - 15 -vuotiaat nuoret tulevat sinne tapaamaan kavereita, käyttämään tietokoneita tai vain oleilemaan. Yli 65-vuotiaat miehet taas tulevat pääasiassa lukemaan lehtiä.

Nämä kaksi käyttötapojen ääripäätä kuvaavat hyvin, miten erilaisia odotuksia kirjastopalveluihin kohdistuu. Kirjastotilat ovat edelleen tärkeitä, mutta samaan aikaan on kehitettävä myös verkkopalveluita.

Kaupunginkirjaston lähes kaikkialle kaupunkiin ulottuva kirjastoverkko onkin jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon kohde. Vuonna 2011 uudistettiin Käpylän kirjaston tilat, Myllypuron lehtisalin toiminta lopetettiin, ja Myllypuron mediakirjasto avattiin. Mediakirjastossa tuetaan aivan erityisesti asukkaiden digitaalisia taitoja perinteisten kirjastopalvelujen rinnalla. Kaiken kaikkiaan vuoden aikana vahvistui kaupunginosakirjastojen rooli osana yhteisöään ja sosiaalisen eheyden turvaajina, kun kirjastot tekevät yhä enemmän yhteistyötä muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

Verkkopalvelujen kehittämisessä yksi keskeinen kohde oli pääkaupunkiseudun kirjastojen HelMet-palvelusivuston suunnittelu, vaikka palvelun julkistaminen siirtyikin vuoden 2012 puolelle. Mielenkiintoista tässä hankkeessa on se, että Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kirjastot ovat tarjonneet käyttäjälle jo pitkään yhtenäisiä, monipuolisia palveluja. Verkossa, HelMet-palveluna on saatavilla ollut kuitenkin vain kokoelma. Verkkopalvelun uudistumisen myötä myös siellä on saatavissa yhdessä tuotettua, monipuolista sisältöä - ja tietenkin edelleen myös aineistohaku.

Verkkopalvelujen kehittäminen on sekä taloudellisista että toiminnallisista syistä entistä enemmän kirjastojen välistä yhteistyötä ja usein myös valtakunnallisella tasolla. Vireillä olikin ennätysmäärä kehittämishankkeita, joihin moniin on saatu ulkopuolista rahoitusta.

Kaupunginkirjaston rooli yleisten kirjastojen valtakunnallisena keskuskirjastona ja kaupunginkirjastossa toimiva kirjastot.fi tukevat tätä mahdollisuutta. Kertomusvuonna tällaisia valtakunnallisia hankkeita olivat muun muassa sähköisten aineistojen saaminen yleisten kirjastojen käyttöön sekä kaunokirjallisuuden esittely Kirjasampo.fi –palvelussa.

Hyvät palvelut syntyvät yhteistyössä

Kirjastotyö on vuorovaikutuksessa tehtävää luovaa tietotyötä. Tämä toteamus kuvaa hyvin sitä uutta suuntaa, johon myös strategiassa pyrimme eli aktiiviseen ja inspiroivaan tiedon ja kulttuurin avaamiseen. Tässä vuorovaikutuksessa myös asiakkaan rooli on entistä vahvempi ja palvelua luodaan yhdessä asiakkaan ja työntekijän kanssa.

Strategian valmistelu yhdessä henkilöstön kanssa oli mielenkiintoinen, mutta vaativa prosessi. Tämä työ saatiin vuoden 2011 aikana päätökseen. Seuraava haaste on lähteä toteuttamaan päätöksiä. Valmistelun kuluessa oli kuitenkin hyvä havaita, että olimme hyvin yksimielisiä kehittämisen suunnasta. Vaikeinta toteuttamisessa tulee varmaan olemaan kun jokainen meistä joutuu muuttamaan omia toimintatapojaan ja oppimaan uusia asioita.

Meillä on hyvä visio ja meillä on hyvät työntekijät. Tartutaan siis toimeen ja turvataan tulevaisuudessakin kirjastopalvelut käyttäjillemme!

Maija Berndtson
kirjastotoimen johtaja

Toimintaa ja tapahtumia

Kertomusvuonna tapahtumatarjonta kasvoi ja monipuolistui entisestään. Kirjastojen omien tapahtumien lisäksi suunniteltiin keskitetysti tapahtumakonsepteja, joita toteutettiin useissa kirjastoissa. Tällaisia olivat mm. Tidens tecken -kirjallisuusilta, Hard Book Cafe -kirjallinen kesäkahvila ja naisten Hemmotteluturnee.

Asiakaskunnan monipuolisuuteen kiinnitettiin huomiota järjestämällä aiempaa enemmän esim. vieraskielisiä satutunteja (mm. espanjaksi, tšekiksi, venäjäksi), pitämällä somalikirjallisuusmessut ja kielikahviloita.

Ohjelmatoiminta

Asiakkaille annettu kirjaston käytön, tietotekniikan ja tiedonhaun opastus		Lasten tilaisuudet		Nuorten tilaisuudet		Aikuisten tilaisuudet		Näyttelyt	Muut tapahtumat		Lasten lukuvinkkaus	
kertoja	osall.	kertoja	osall.	kertoja	osall.	kertoja	osall.	kertoja	kertoja	osall.	kertoja	osall.
1 275	7 340	1 101	17 286	205	2 433	856	21 237	624	226	17 835	486	9 982

Neuvonta- ja tietopalvelu

KAIKKI TEHTÄVÄT YHTEENSÄ	OPASTUS		AINEISTON PAIKANTAMINEN		AINEISTON ESITTELY		TIETOPALVELU	
	yht.	%	yht.	%	yht.	%	yht.	%
531 230	130 569	24,6 %	247 038	46,5 %	72 576	13,7 %	81 047	15,3 %

Lapsille ja nuorille

HelMet-kirjaston uusi maskotti Helmeri kutsui kaikki pääkaupunkiseudun ekaluokkalaiset käymään kevään kuluessa kirjastossa ja hankkimaan ensimmäisen ikioman kirjastokortin. Helmerin kutsuun vastattiin sankoin joukoin.

Kesäkirjakassi-kursseja järjestettiin 6.6.-9.6. ja 13.6.-16.6. Arabianrannan, Etelä-Haagan, Itä-keskuksen, Paloheinän, Roihuvuoren, Viikin, Kannelmäen, Tapanilan ja Vuosaaren kirjastoissa. Kurssit olivat kysytyjä, ja täyttyivät nopeasti. Ohjelmassa oli askartelua, leikkimistä, lukemista ja ulkoilua. Palaute kursseista oli hyvää, ja niissä kävi yhteensä 94 lasta.

Kirjastoauton Kirjaruletti kierteli leikkipuistoissa torstaina 9. ja perjantaina 10. kesäkuuta. Tarjolla oli kirjavinkkejä, mehua ja keksejä. Auto kävi Käpylässä, Pikku Huopalahdessa, Kivikossa ja Myllypurossa.

Lastenkirjastoauto Snadi oli paikalla Skidit Festarit -lastenkulttuuritapahtumassa 6.8. Snadiin kävi tutustumassa viiden tunnin aikana 946 pientä ja isompaa festarivierasta. Aineistoa lainattiin 313 kpl.

Karvakorvat olivat kuulolla Etelä-Haagan kirjastossa 1.9. lähtien joka torstai-ilta koko syksyn ajan. Luetaan koirille -kampanjan tavoitteena oli lisätä lasten kiinnostusta kirjoihin ja lukemiseen. Syksyn kaikkiin lukutuokioihin oli innokkaita tulijoita.

Lokaviikkojen monipuolinen ohjelma täytti kirjastot tekemisellä koululaisten syyslomaviikolla. Kirjamestoiksi muuttuneissa kirjastoissa oli tarjolla mangatyöpajoja, roolipelaamista, elokuvailtoja, bingoa, tuunausta, valokuvakilpailua ja paljon muuta.

Kansallista Satupäivää vietettiin 18. lokakuuta lukemalla satuja ja saduttamalla lapsia mm. Herttoniemen, Arabianrannan, Malmin, Kontulan, Oulunkylän, Roihuvuoren ja Malmin kirjastoissa. Teemana oli satu on silta.

Bilderboksparaden valtasi Rikhardinkadun kirjaston 18.11. Ohjelmassa oli suomenruotsalaisten kuvakirjojen esittely 11 kirjailijan ja kuvittajan voimin. Paikalla oli 80 pientä katsojaa ja kuulijaa. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Schildts ja Söderström -kustantamojen kanssa ja Kulturfondenin avustuksella

Koko perheelle

Lainan päivänä 8.2. Töölön kirjaston Mika Waltari –salissa esiintyi 150-päiselle katsojajoukolle taikuri Robert Jägerhorn.

Koulujen syyslukukauden alettua opetettiin koulukirjojen muovitustempauksessa ammattimaisen muovituksen niksejä kirjoja päälystävälle koululaisille ja heidän vanhemmilleen.

Lucian-päivän markkinat vetivät Viikin kirjastoon 13. joulukuuta yli 270 kävijää.

Kauneimpia joululauluja laulettiin Pitäjänmäen kirjastossa joulukuussa seurakunnan bändin säestyksellä. Lauluhetkeen osallistui 25 innostunutta.

Kirjabaareja ja muuta mukavaa kirjallisuuden ystäville

Hard Book Cafe tarjosi nyt toista kertaa lukujanoisille perjantai-iltaisina 10.6. - 29.7. väkeviä dekkareita tai mehukkaita klassikoita ynnä muuta virkistävää. Cafe oli avoinna Kallion, Suomenlinnan, Kontulan, Töölön, Malmin, Jakomäen, Laajasalon ja Vallilan kirjastoissa.

Lukulampun valo syttyi 1.9. kun valtakunnallinen lukemiskampanja levittäytyi 16 kirjastoon ympäri maan. Kampanjan teemana oli uni. Mukana olivat Pasilan, Vuosaaren, Etelä-Haagan, Malmin, Maunulan, Kannelmäen, Tapulikaupungin ja Töölön kirjasto.

Tidens tecken – ajankohtaista kirjallista kulttuuriohjelmaa ruotsiksi oli syksyllä tarjolla neljässä iltana neljässä HelMet-kirjastossa. Lokakuussa tavattiin Kauniaisissa ja Espoossa, marraskuussa Vantaalla ja Helsingissä.

HelMet-kirjasto osallistui Helsingin Kirjamesseille 27.–30. lokakuuta Messukeskuksessa. 50 koululuokkaa tutustui osastolla mm. vinkkikioskiin, askarteli lukupäiväkirjaa, silitti lukukoira Börjeä ja tutustui kirjastoautoon.

Julkkismiesten JAMIT-yhteisö kannusti miehiä lukemaan syyskaudella yhdeksässä kirjastossa. Kirjabaareihin väkeä kutsuivat mm. Pekka Haavisto, Jani Toivola, Ilkka Niiniluoto ja M.A. Numminen.

Musiikin ystäville

Kirjasto 10:ssä avattiin vinyylilevyjen ystäville tarkoitettu Vinyylibaari, jossa voi kuunnella ja soittaa lp-levyjä ja c-kasetteja sekä tallentaa niitä digitaaliseen muotoon. Vinyylibaarin kokoelmiin kuuluu 1 500 lainattavaa albumia, joiden lisäksi kuunneltavissa on kattava Love Records – kokoelma.

Maahanmuuttajille

Soo dhawaada! Tervetuloa! Somalikirjallisuussmessut pidettiin Pasilan kirjastossa 19. – 21.5. Järjestäjinä toimivat Scansom Publishers, Ali Abdirahman /Espoon kaupunginkirjasto, Monikielinen kirjasto /Helsingin kaupunginkirjasto.

Suomen kielen käytännön harjoittelua tarjosi Kielikahvila Suoma Pasilan kirjastossa. Kokoontumisia oli 42 ja 439 kävijää eli keskimäärin 10 henkilöä/kerta.

Kirjaston järjestöfoorumi järjestettiin Pasilan kirjastossa 29.9. Tilaisuudessa n. 60 eri maahanmuuttajajärjestöjen ja muiden tahojen edustajaa ideoi työpajoissa keinoja, joilla kirjastopalvelut saisi maahanmuuttajien keskuudessa nykyistä tunnetummiksi. Tilaisuus järjestettiin Helsingin kaupungin maahanmuutto-osaston aloitteesta.

Jotain ihan muuta

Lainauksen kuningattaria, aikuisia naisia, hellittiin Lainan päivänä alkaneella hemmotteluturneella. Tarjolla oli sekä hengen että ruumiin ravintoa: kirjavinkkejä, tuunausta meikkauspisteessä, virkistäviä hedelmiä ja rentoutusvinkkejä. Hemmotteluturnee kiersi Viikin, Kallion ja Suutari-
lan kirjastoissa.

Maailma kylässä FM soi Kaisaniemen kentällä 28.–29.5. Maailma kylässä –radion studio oli kirjastoautossa. Ohjelma toteutettiin yhteistyössä Metropolian ja Laajasalon opiston kanssa. Toimittajina oli tusinan verran opiskelijoita.

Media-assistentti aloitti Lasipalatsin Kohtaamispaikalla elokuussa henkilökohtaisen opastuspalvelun. Media-assistentti opastaa mm. vanhojen vhs-videoiden siirtämisessä dvd:lle tai muistitokulle. Lisäksi vinkkejä saa videoiden ja kuvien tallentamiseen ja jakamiseen internetissä.

Kansallista pelipäivää vietettiin 12.11. useissa kirjastoissa

Onneksi olkoon!

Malminkartanon kirjasto 25 vuotta 27.1.

Pitäjänmäen kirjasto 20 vuotta 30.8.

Käpylä kirjasto 85 vuotta 16.9.

Vallilan korttelitalo 20 vuotta 20.10.

Pasilan kirjasto 25 vuotta 13.12.

iGS-tietohuoltoasema 10 vuotta 29.11.

HelMet-verkkokirjasto oli Suomen toiseksi arvostetuin verkkobrändi 2011heti Googlen jälkeen.

Lainatuimmat 2010 TOP 5

Kaunokirjallisuus

Pulkkinen, Riikka	Totta
Lehtolainen, Leena	Minne tytöt kadonneet
Rimminen, Mikko	Nenäpäivä
Joensuu, Matti Yrjänä	Harjunpää ja rautahuone
Pakkanen, Outi	Seuralainen

Tietokirjallisuus

Raitasuo, Ilkka	Kellokosken prinsessa
Hustvedt, Siri	Vapiseva nainen : hermojeni tarina
Keltikangas-Järvinen, Liisa	Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot
Nilsson, Mats-Eric	Aitoa ruokaa
Simon, John	Koneen ruhtinas; Pekka Herlinin elämä

Lastenkirjallisuus

Havukainen, Aino	Tatu ja Patu supersankareina
Havukainen, Aino	Tatu ja Patu työn touhussa
Nopola, Sinikka	Risto Räppääjä ja kuuluisa Kamilla
Havukainen, Aino	Tatu ja Patu Helsingissä
Havukainen, Aino	Tatun ja Patun oudot aakkoset

Elokuvat (aikuiset)

Avatar
 Suljettu saari
 Slummien miljonääri
 Miehet jotka vihaavat naisia = Män som hatar kvinnor
 Paholainen pukeutuu Pradaan

Elokuvat (nuoret)

Möröt vastaan muukalaiset
 Harry Potter ja puoliverinen prinssi
 Prinsessa ja sammakko
 Harry Potter ja Feeniksin kilta
 Shrek kolmas

Konsolipelit (aikuiset)

Nier : PlayStation 3
 Final fantasy XIII : Xbox 360
 Prince of Persia : The forgotten sands : Xbox 360
 Red steel. 2 : Wii
 Call of duty : Black ops : Xbox 360, Xbox live

Konsolipelit (nuoret)

Lego Harry Potter : years 1-4 : Wii
 Casper's scare school : Pelottava pelipäivä : Wii

Lego Harry Potter : years 1-4 : PlayStation 3
 Shrek forever after : Wii
 How to train your dragon : PlayStation 3

Lainatuimmat e-kirjat TOP 5

Ellibs-e-kirjapalvelusta on Helmet-kirjastoille hankittu 1 251 nimekettä. Näistä on englanninkielisiä 669 nimekettä ja suomenkielisiä 575. Muita kieliä ovat mm. ruotsi, ranska, italia.

Viitala & Jylhä : Liiketoimintaosaaminen – Menestyvän yritystoiminnan perusta
 Viitala : Henkilöstöjohtaminen – strateginen kilpailutekijä
 Mönkkönen : Vuorovaikutus – Dialoginen asiakastyö
 Juusola : Israelin historia
 Toikko & Rantanen : Tutkimuksen kehittämistoiminta: näkökulmia keittämisprosessiin, osallistumiseen ja tiedontuotantoon

Tapahtui taustalla

Keskustakirjaston arkkitehtuurikilpailun valmistelu käynnistyi

Keskustakirjastohankkeessa keskityttiin erityisesti arkkitehtuurikilpailun valmisteluihin ja uuden kirjaston toiminnan suunnitteluun.

Suunnitelmat keskustakirjastosta ottivat syyskaudella aimo askeleen eteenpäin, kun Helsingin kaupungin johtajisto päätti 28.9. kirjastoa koskevan kansainvälisen arkkitehtuurikilpailun järjestämisestä. Järjestettävä kilpailu on yksi World Design Capital Helsinki 2012 –hankkeista, ja se sovittiin alkavaksi tammikuussa 2012.

Kaupunginjohtajan kehotuksesta valmisteltiin arkkitehtuurikilpailun ohjelma. Tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin kiinteistöviraston tilakeskuksen kanssa sovittiin kilpailun toteuttamisen yksityiskohdista ja suunniteltiin mm. kilpailua koskeva englanninkielinen sivusto. Loppuvuonna valmisteltiin tammikuussa 2012 Finlandia-talossa pidettävää arkkitehtuuriseminaaria.

Vuoden kuluessa kirjastossa ideoitiin uuden kirjaston palvelutarjontaa koko henkilöstön voimin. Myös asiakkaiden ja asukkaiden näkemyksiä uuden ajan palveluista kerättiin erilaisissa tilaisuuksissa. Helmikuussa pidetyssä The New Library – Design and Function –konferenssissa innovoitiin niin ikään tulevan kirjaston toimintaa ja muotoa.

Sisältöpalvelut: Kokoelmaa uudistettiin reippaasti

Aineistokokoelmaa uudistettiin vauhdilla ”molemmista päistä”: vanhaa aineistoa poistettiin määrätietoisesti samalla kun uutta aineistoa hankittiin ennätysmäärä. Uusin tulokas - E-aineisto - oli toiminnan keskiössä.

Vuonna 2010 tehty hankintaennätys (193 774 yksikköä) jäi historiaan, kun niteitä hankittiin kertomusvuonna 201 126 kpl ja nimekkeitä 36 545 kpl.

Vuoden lopussa kaupunginkirjastossa oli 1 900 336 nidettä. Kirjojen osuus tästä oli 83,7 %, musiikkiaineiston 10,0 % ja kuvataallenteiden 2,4 %.

Suurin osa niteistä (65 %, 130 298 kpl) oli suomenkielisiä kirjoja. E-kirjoja hankittiin 110 kpl.

Myös suurin osa hankituista nimekkeistä oli suomenkielistä kirjallisuutta (37 %, 13 411 nimekettä). Tämä vastaa lähes 100 %:aa Suomessa ilmestyneestä yleisestä kirjallisuudesta. Ulkopuolelle jäivät vain omakustanteet.

E-aineistolainaukselle tekeillä strategia

E-aineisto nousi vuonna 2011 toiminnan keskiöön. Helsingin kaupunginkirjasto haki ja pääsi yhdessä Kansalliskirjaston kanssa partneriksi Viestinnän keskusliiton vetämään ja Tekesin rahoittamaan NextMedian eReading –hankkeeseen vuodeksi 2012.

Yleisten kirjastojen e-aineiston strategiaa alettiin valmistella yleisten kirjastojen neuvoston toimeksiannosta. YKN perusti Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin –työryhmän, jota vetää Helsingin kaupunginkirjaston Hankinta- ja luettelointitoimiston toimistopäällikkö Virva Nousiainen-Hiiri. Työryhmän tarkoituksena on mm. rakentaa yleisten kirjastojen e-aineistostrategian pohja.

Helsingin kaupunginkirjasto on myös käynyt neuvotteluita useiden kustantajien kanssa e-aineiston laajemmaksi sisällyttämiseksi kirjaston kokoelmiin. Näin se on ottanut aiempaa ponnekkaammin yleisten kirjastojen keskuskirjaston roolia e-aineistoasiassa.

E-aineisto – kokoelmissa nyt!

E-aineistoja on saatavissa Helmet-kirjastoissa useita kymmeniä erilaisia. E-aineiston valinnassa vaikuttavat mm. seuraavat kriteerit: yleinen kiinnostavuus ja hinta, aineiston suomenkielisyys sekä etäkäyttömahdollisuus.

Etäkäyttömahdollisuus HelMet-kirjastokortilla:

Ellibs-e-kirjapalvelusta on hankittu 1 251 nimekettä (ks. TOP 5 edellä)

Naxos – music library; mm. klassista musiikkia, jazzia, bluesia ja maailmanmusiikkia suoratoistona

RockBackPages; englanninkielinen musiikkiartikkelipalvelu kansainvälisesti arvostetuista populaarimusiikkilehdistä

Encyclopaedia Britannica; maailmantunnetuin englanninkielinen hakuteos, integroitu HelMet-hakuun

Ebsco; monipuolinen artikkelipalvelu, integroitu Helmet hakuun

Kirjastoissa käytettäviä palveluita:

E-press; sisältää suomen- ja ruotsinkielisiä verkkosanomalehtiä ja paikallislehtiä

PressDisplay; tarjoaa vieraskielisiä verkkosanomalehtiä, kaukaisia sanomalehtiä reaaliaikaisesti sekä Iltalehden sähköisesti

Hankinta- ja luettelointitoimisto mukana useissa hankkeissa

Vuoden 2011 aikana saatettiin päätökseen kansallinen EU:n rahoittama Europeana Local –hanke. Hankinta- ja luettelointitoimistosta on osallistuttu aktiivisesti erilaisiin kansallisiin kirjastoalan kehityshankkeisiin, joista mainittakoon Yhteisluettelohanke.

Kirjasto- ja asiakaspalvelut: Myllypuron mediakirjasto avattiin

Vuoden kohokohta olivat Käpylän kirjaston remontin valmistuminen ja Myllypuron Mediakirjaston avaaminen. Asiakaskyselyllä kartoitettiin kirjastoon tulon syitä ja käynnin kesto.

Elokuun alussa avattiin reilun vuoden suljettuna ollut peruskorjattu Käpylän kirjasto. Funkkisenhenkinen, vuonna 1939 kirjastoksi rakennettu tila sai uuden ilmeen samalla kun tilojen käyttö

monipuolistui: kirjasto on alueen toimijoiden käytettävissä myös varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella.

Joulukuussa avattiin Myllypuron uudessa ostoskeskuksessa Myllypuron mediakirjasto. Ideana oli tuoda Kirjasto 10:n kehittämiä ja testaamia palveluja kaupunginosiin. Mediakirjasto korvaa Myllypuron lehtisalin tuoden laajan lehtikokoelman lisäksi tarjolle digitaalista aineistoa, viihtyisän monipuolisen oppimisympäristön ja laadukkaan studion.

Mediakirjasto tekee tiivistä yhteistyötä samassa paviljonkirakennuksessa sijaitsevan asukastalo Myllärin kanssa. Yhdessä on asukastilan saliin rakennettu *stage* – näyttämö - joka on paikka elokuville, kyläjuhlille, näytelmille ja konserteille. Tapahtuman taltiointi onnistuu mediakirjaston studion turvin. Suunnittelussa oli keskeisessä asemassa mediakirjaston sisältöjä hallitsevan ja opastukseen kykenevän henkilökunnan varmistaminen.

Töölön kirjaston perusparannushankkeen suunnittelu käynnistyi. Töölön kirjaston peruskunnostuksesta järjestettiin asukasilta yhdessä Töölö-seura ry:n kanssa syksyllä 2011. Illassa esiteltiin suunnitelmat ja kuultiin asukkaiden toiveita.

Puistolan, Kontulan ja Tapanilan kirjastojen perusparannushankkeiden suunnittelu käynnistyi.

Lisäksi

- Pasilan kirjaston 4. kerroksen kokoustilan kalustus ja varustus uusittiin
- Pasilan kirjaston avokonttori sai uuden ilmeen ja kalustettiin uudelleen
- Kirjasto 10:n tiloihin rakennettiin ja kalustettiin uusi työhuone
- Pohjois-Haagan kirjaston Oma huone kalustettiin uudelleen paremmin monipuolisia tarpeita vastaavaksi

Kulosaaren koulu ja sivurakennus purettiin

Kulosaaren kirjaston sijaintipaikkana oli vuodesta 1966 lähtien Kulosaaren koulun sivurakennus. Kirjasto suljettiin 15.10.2009 rakennuksessa ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi, ja koko rakennus purettiin vuonna 2011.

Jakomäen kirjastossa luetaan lehtiä, Rikhardinkadun kirjastossa opiskellaan

Asiakaskyselyin selvitettiin kuinka pitkään kirjaston tiloissa oltiin ja mitä siellä tehtiin. Kyselyn tuloksena kirjastoverkko näyttäytyi rikkaana ja monikasvoisena. Vaikka aineiston lainaus on monesti tärkein syy tulla kirjastoon, yhä suosituimpaa on työskentely, opiskelu, oleilu, ystävien tapaaminen, ajattelu ja mietiskely. Kirjaston tila ja sen sijainti vaikuttaa käyttöön, samoin ikä, sukupuoli, äidinkieli ja elämäntilanne.

Jakomäessä lehtien lukeminen ja tietokoneen käyttö ovat ykkösperusteita tulla kirjastoon. Rikhardinkadun kirjastoon tullaan puolestaan opiskelemaan ja siellä viihdytään pitkään. Paloheinäläisten kirjastokäytössä keskiöön nousee kokoelma. Vuosaaren kasvavassa monikulttuurisessa kaupunginosassa kirjaston käyttö on monipuolista, yhtä käyttötapaa ylitse muiden ei löydy.

Verkko- ja hallintopalvelut: Organisaation hienosäätö jatkui

Verkkokirjasto- ja hallintopalveluiden osaston organisaatiota muutettiin, uusia kaupunkitasoisia järjestelmiä ajettiin sisään ja työsuojeluun ja kassatoimintaan kiinnitettiin erityistä huomiota.

Verkkokirjasto- ja hallintopalveluiden osastolla tapahtui vuoden kuluessa useita muutoksia: lähettämö ja markkinointi siirrettiin sisältöpalvelujen osastolle ja erilaisia tuki-, projekti- ja suunnittelutehtäviä siirrettiin puolestaan verkkokirjasto- ja hallintopalveluiden osastolle.

Vuoden kuluessa valmistauduttiin kaupunkitasoisten Ahjo-asianhallinta- ja Laske-laskentajärjestelmien sekä Työsuojelun työkalupakin käyttöönottoon ja koulutauduttiin niiden käyttäjiksi. Työajan seurantajärjestelmä vaihtui, isoihin kirjastoihin asennettiin kulunvalvontajärjestelmä ja johdon tietojärjestelmä Joti suljettiin vuoden lopussa.

Kassatoiminnan tasoon kiinnitettiin erityistä huomiota tekemällä kysely, jonka tavoitteena oli selvittää kassankäytön ongelmakohtia. Kyselyn tulosten perusteella koulutettiin 62 kassankäyttäjää. Kassan tehotarkastus tehtiin 19 toimipisteessä.

Osaston ylläpitämät järjestelmät toimivat hyvin ja katkotta. Mahdollisiin sähkökatkoihin varauduttiin järjestelmien sähkönsyötön varmuutta nostamalla.

Työsuojeluun liittyivät mm. toimenpiteet, jotka koskivat sisäilman laadun parantamista ja työuupumuksen ehkäisyä. Työolojen parantamiseen liittyviä korjaustoimia tehtiin useissa kirjastoissa. Malmin kirjastoon tehtiin työsuojelutarkastus.

Vuoden aikana täytettiin mm. runsaan eläköitymisen vuoksi julkisella haulla, 27 ilmoituksella yhteensä 65 paikkaa. Näistä kesätyöpaikkoja oli 40.

Kehittämissyksikön toiminta laajeni kattamaan koko kirjaston tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Osaston esimiesten työhyvinvointikyselyn tulokset paranivat kaikilla osa-alueilla edellisvuoteen verrattuna.

Henkilöstö: Vakanssien määrä ennallaan

Vakanssit 31.12.2011

Johto	4
Kirjastonhoitajat	183
Kirjastovirkailijat	203
Muu henkilökunta	90
Tietotekninen henkilökunta	28
	508

Oppisopimuskoulutusta 15:lle

Kaupungin henkilöstökeskuksen rahoittamia oppisopimusopiskelijoita oli vuoden lopulla 15 (edellisenä vuonna 16). Heistä neljä oli maahanmuuttajataustaisia. Vuoden aikana seitsemän henkilöä suoritti tutkinnon oppisopimuksella, näin edellisenäkin vuonna. Oppisopimuksella suoritettiin mm. kirjastomerkonomi-, tietojenkäsittely- ja audiovisuaalisen viestinnän perustutkintoja ja virastomestarin ammattitutkintoja.

Opetusviraston kanssa yhteistyössä räätälöitiin henkilökunnalle täydennyskoulutusta. Oppisopimuskoulutuksessa oli vuoden lopulla 18 vakituista työntekijää. Vuoden aikana neljä vakituista työntekijää suoritti tutkinnon työn ohessa. Oppisopimuksella suoritetaan myös merkonomi-,

nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen -perustutkintoja, johtamisen ja tuotekehittäjän – erikoisammattitutkintoja. Lisäksi kirjasto- ja toimistoalan harjoittelun suoritti muutama opiskelija.

Eläkkeelle siirtyi vuoden aikana yhteensä 18 henkilöä (edellisenä vuonna 11). Vuoden lopulla osa-aika- tai osatyökyvyttömyyseläkkeellä oli 20 henkilöä (edellisenä vuonna 17). Vakansseja oli saman verran kuin edellisenä vuonna. Tarkempia virastotasoisia tietoja henkilöstöstä saa vuosittain ilmestyvästä kaupunginkirjaston henkilöstöraportista.

Uusiin asemiin 2011

TM Sanna Sivonen, palvelupäällikkö 1.1. lukien, Vuosaaren kirjasto
 YTM Kirsti Tuominen, kirjastonjohtaja 1.2. lukien, Kallion kirjasto
 FM Eija Palomäki, kirjastonjohtaja 1.4. lukien, Oulunkylän kirjasto
 KM Anne Mankki, kirjastonjohtaja 1.5. lukien, Laajasalon kirjasto
 TM Maria Repo, palvelupäällikkö 1.5. lukien, Töölön kirjasto
 YTM Päivi Laaksonen, kirjastonjohtaja 1.6. lukien, Lauttasaaren ja Ruoholahden kirjastot
 FM Tarja Vuorinne, kirjastonjohtaja 1.8. lukien, Pukinmäen ja Tapanilan kirjastot
 FK Kristiina Vattulainen, ts. kirjastonjohtaja 8.8.2011 – 31.12.2012, Malmin kirjasto
 Tradenomi (yamk) Ari Tirri, talouspäällikkö 8.8. lukien
 Datanomi Mikael Lampe, ta. tietotekniikkapäällikkö 1.11.2011-31.12.2012

Työsuojeluparitoiminta

Yksiköiden työsuojelupareille järjestettiin vuoden aikana neljä puolen päivän koulutusta. Työsuojeluparin muodostaa yksikön esimies ja työsuojeluasiamies. Koulutukset järjestettiin yhdessä työsuojeluhenkilöiden ja kirjaston henkilöstöyksikön toimesta. Koulutuksien sisältö käsitteli mm. esimiesten työsuojeluvastuita ja työturvallisuusasioita sekä työsuojelutoimintaa työpaikalla. Koulutus painottui 1.3. lukien käyttöön otetun Työsuojelupakki- ohjelman käytön kouluttamiseen ja lanseeraamiseen koko henkilökunnalle.

Henkilökunnalle järjestettiin 7.11. koulutus- ja keskustelutilaisuus asiakkaan kohtaamisesta. Tilaisuuden luennoin Helsingin kaupunkilähetysten kriisipisteiden johtaja Olavi Sydänmaanlakka.

Työsuojelutoimikunta järjesti 16.12. kulttuuri- ryhmän virastojen henkilökunnalle Puhejudon - peruskurssin. Kouluttajana toimi turvallisuusasiantuntija Totti Karpela.

Virkistyspäiviä ja palkkio hyvästä tuloksesta

Henkilöstölle järjestettiin kaksi samansisältöistä virkistyspäivää. Päivät pidettiin keväällä 27.5. ja syksyllä 2.9. Siuntion Hyvinvointikeskuksessa. Päiviin osallistui yhteensä 160 työntekijää.

Kaikissa kirjastoissa otettiin käyttöön uuden ilmeen mukainen työasuste, liivi, jonka avulla henkilökunta erottuu aiempaa paremmin asiakkaista.

Tulostavoite saavutettiin keskimäärin 84,38 %:sti.

Kiitosta ja kunniaa

Pasilan kirjaston auditoriossa palkittiin 13. joulukuuta henkilöitä, joilla oli takanaan 10, 20, 30 tai 40 vuotta kunnallista palvelua. Heidän lisäksi palkittiin kannustuslisällä hyvästä työsuorituksesta 31 henkeä.

Vuoden asiakaspalvelijaksi valittiin Rikhardinkadun kirjaston johtaja Jorma Mähönen.

Kirjastossa kaupungin parhaat energiainnostajat

Helsingin kaupunki palkitsi kaupungin ja yritysmaailman parhaat energiainnostajat 12.10. Sanomatalolla. Kaupungin oman sarjan parhaina tilaisuudessa palkittiin Vallilan kirjaston johtaja Harri Sahavirta ja suunnittelija Leila Sonkkanen. Leila Sonkkanen vastaanotti samassa sarjassa myös henkilökohtaisen kolmannen palkinnon.

Koulutus: Hedelmällistä yhteistyötä sekä HelMet-kirjastojen että opetusviraston kanssa

Kaupunginkirjaston sisäisessä koulutuksessa painotettiin kaunokirjallisuutta sekä koulun ja kirjaston yhteistyöhankkeeseen KIRKOU:hun liittyvää koulutusta. Sisäisiä koulutustilaisuuksia oli yhteensä 58 ja niissä osallistujia 1 342.

KIRKOU - kirjasto ja koulu lukemisen asialla

Opetustoimen ja kirjaston välisessä KIRKOU – hankkeessa levitettiin syksyn kuluessa yhteistyömalli koko kaupungin alueelle. Lisäksi toteutettiin kolme kirjallisuusaiheista yhteistä koulutuspäivää, ja järjestettiin yhteinen koulutus teemasta mediakasvatus. KIRKOU:hun kuuluvassa koulukirjastohankkeessa tehtiin yhteistyötä opetusviraston suurpiiri 3:n kanssa opettajien tiedonhankinnan koulutusten ja suurpiirin koulukirjastojen hankintojen suunnittelussa.

Opetusviraston kanssa osallistuttiin myös koulujen syysloman aikaan pidettävien Lokaviikkojen toteutukseen ja järjestettiin videovinkkauskilpailu kouluille.

Henkilöstölle järjestettiin kuvaa, musiikkia ja elokuvia yhdistävää audiovisuaalista kirjavinkkausta (KuMuKia) koskevaa koulutusta kolmen päivän koulutuksena (1.9., 14.9. ja 26.9.11). Koulutukseen osallistui 13 henkilöä ja siinä käynnistyi KuMuKi vinkkauksen suunnittelu ja tekeminen.

HelMet-palvelusivuston käyttöönottoon ja nuorten kohtaamiseen valmentauduttiin

HelMet-kirjastojen koulutusyhteistyössä painopisteinä olivat HelMet'in uuden asiakasliittymän, Encoren koulutukset, kouluttajakoulutus sekä HelMet –palvelusivuston luomiseen ja ylläpitoon valmentava koulutus. Koulutustilaisuuksia oli yhteensä 94 ja osallistujia niissä Helsingin kirjastoista yhteensä 838. Kaikkiaan HelMet-koulutuksissa oli 1 687 osallistujaa.

OKM:n rahoituksen avulla järjestettiin Seudullinen nuortenkirjastotyön koulutusohjelma 2011. Tavoitteena oli lisätä työntekijöiden valmiuksia tukea nuorten lukemisharrastusta. Perinteisen lukutaidon lisäksi tavoitteena oli perehdyttää osallistujat medialukutaitoihin, sosiaalisen verkon mahdollisuuksiin nuortenkirjastotyössä, uusiin tallennusmuotoihin ja peleihin. Koulutukseen osallistui 19 henkilöä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunginkirjastoista. Koulutus sai osallistujilta erittäin hyvää palautetta.

Tutkimuskohteina palvelun laatu, saatavuus ja asiakastyytyväisyys

Järjestyksessä toinen Palvelun laatu –tutkimus toteutettiin mystery shopping –menetelmällä. Tutkimus suunniteltiin seudullisena yhteistyönä ja sen toteutti tutkimus- ja koulutusyritys Marckwort. Esiin nousi kolme selvää kehittämiskohdetta: uusien asiakkaiden perehdytys, aktiivisempi ote palvelutilanteissa ja kirjaston asiakkaiden aktiivisempi huomiointi.

Marraskuussa toteutettiin omana työnä asiakastyytyväisyyskysely aikaisempien kyselyn tapaan (edellinen tehtiin vuonna 2009). Tyytyväisyys tämänkertaiseen käyntiin oli jälleen huippuluokkaa, eli 4.6 asteikoilla, jossa 5 on korkein arvosana. Tutkimuksen tulosten analysointi ja hyödyntäminen jatkuu vuonna 2012.

Kirjasto osallistui myös Helsingin yliopiston geotieteiden ja maantieteen laitoksen MetropAccess –tutkimushankkeeseen, jossa tutkitaan palveluiden saatavuutta ja asiainnin liikennevirtoja. Yhteistyö maantieteen tutkija Jaani Lahtisen kanssa jatkui.

Ennätysmäärä laajoja kehittämishankkeita

Vuoden aikana toteutettiin useita hankesuunnittelun projekteja, joista kolme laajuudeltaan merkittävää hanketta, Helsingin yliopiston koordinoima FINNABLE-hanke, Tampereen yliopiston koordinoima Osaavat verkostot –hanke ja Helsingin kaupunginkirjaston koordinoima Huomisen arki -hanke etenivät hakuvaiheeseen. Osaavat verkostot –hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen Euroopan sosiaalirahastosta ja aloittaa toimintakautensa vuoden 2012 alusta.

Vuoden alussa käynnistyneessä Mobiilikirjastokortti-hankkeessa toteutettiin palvelun prototyyppi ja käyttäjätutkimus Tampereen Uudella tehtaalla sekä SIP2-rajapintaratkaisu. Hanke jatkuu vuoden 2012 syksyyn saakka.

Kirjasto avoimena oppimisympäristönä -hanke jatkui

Kiravo-hanke toteutetaan Euroopan sosiaalirahaston tuella. Rahoittava viranomainen on Lapin ELY-keskus. Helsingin kaupunginkirjasto on projektin hallinnoija ja yhteistyökumppaneina on kirjastoja (Espoon, Kauniaisten, Vantaan, Lohjan ja Raisioin kaupunginkirjastot sekä Inkoon ja Kirkkonummen kunnankirjastot), opetusvirastoja (Helsingin, Vantaan ja Espoon kaupunkien opetus/sivistysvirastot ja valtakunnallisia ja paikallisia järjestöjä (Helsingin yrittäjät ry sekä Marttaliitto ry).

Hankkeessa koulutetaan ja opastetaan opettajia, pienyrittäjiä ja mattoja hyödyntämään työsäännön kirjaston aineistoa ja verkossa vapaasti käytettävissä olevaa materiaalia. Myös kirjastohenkilökunta saa hankkeesta koulutusta opastustehtävää varten. Välillisenä kohderyhmänä ovat lisäksi toisen asteen opiskelijat. Tarkoituksena on luoda vakiintunut toimintamalli, jossa kirjasto toimii yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa paikallisten toimijoiden kanssa.

Hanke laajeni vuoden aikana. Koulutukset aloitettiin pääkaupunkiseudun lisäksi myös Inkoossa, Lohjalla ja Raisiossa.

Valtakunnallinen yhteistyö: Yleisten kirjastojen neuvoston strategia valmistui

Yleisten kirjastojen neuvosto on yleisten kirjastojen kansallinen edustuselin, jossa ovat edustettuina Helsingin kaupunginkirjasto yleisten kirjastojen keskuskirjastona, maakuntakirjasto, yksi kirjasto kultakin maakuntakirjastoalueelta sekä Espoon ja Vantaan kaupunginkirjastot.

Vuonna 2011 neuvosto kokoontui kaksi kertaa: Helsingissä Pasilan kirjaston auditoriossa (15.4.) ja Espoossa (14.9.). Neuvoston puheenjohtaja kirjastotoimenjohtaja Tuula Haavisto Tampereelta valittiin 14.9. kokouksessa puheenjohtajaksi uudeksi 2-vuotiskaudeksi, eli vuosiksi 2012 - 2013.

Yleisten kirjastojen neuvoston strategia valmistui. Strategia laadittiin siten, että yksittäiset kirjastot voivat käyttää sitä omien strategioidensa pohjana. Se julkaistiin sekä painettuna että verkkoversiona suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Muita merkittäviä hankkeita olivat:

Kansallinen Digitaalinen Kirjasto (KDK): KDK:n asiakasliittymän ohjelmistojen pilotointi jatkui. Pilotoinnissa Vaski-kirjastot Varsinais-Suomesta edustivat yleisiä kirjastoja. HelMet-kirjastot olivat mukana testaamalla asiakasliittymän ja HelMet-aineistotietokannan välisiä rajapintoja.

KDK:n kehittämistä jatketaan avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehittämistyökaluilla.

Kansallinen metatietovaranto (yhteisluettelo): Kansalliskirjastoon palkattiin OKM:n rahoituksella kesällä 2011 asiantuntija valmistelemaan ja vaiheistamaan yleisten kirjastojen mukaantulo osaksi kansallista yhteisluetteloä. Apuna hänellä on Kansalliskirjaston ja yleisten kirjastojen työryhmä, joka aloitti toimintansa syksyllä 2011.

Yhteisluettelon myötä luetteloinnin päällekkäistyö vähenee, luettelointi yhdenmukaistuu ja tietueiden laatu paranee, hakutulokset parantuvat ja aineiston paikantaminen mm. kaukopalvelun tarpeisiin helpottuu.

Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin: Hanke käynnistyi. Tavoitteena on luoda valtakunnallinen jakelukäytäntö, joka mahdollistaa kaikkien kansalaisten pääsyn sähköiseen aineistoon. Yleisten kirjastojen kannalta tärkeimpiä sähköisiä aineistoja ovat kauno- ja tietokirjallisuuden e-kirjauutuudet sekä kaikenlaiset e-lehdet. Hankkeella on kahdeksan hengen työryhmä. Ensimmäisen väliraportin on tarkoitus valmistua kevään 2012 YKN-kokoukseen.

Hanke.fi – läpinäkyvä hankerekisteri perustettiin: Tavoitteena oli palvelu, jossa kirjastot voivat esitellä niitä hankkeitaan, joihin ne hakevat rahoitusta. Tarkoituksena on myös jakaa palvelun avulla hyviä käytänteitä muiden kirjastojen kanssa. Lokakuun loppuun mennessä hankerekisterissä osoitteessa Hankkeet.fi oli yli 300 avustushakemusta ja 34 hyvää käytännettä. Hankerekisterin kehittäminen jatkuu vuonna 2012.

Keskuskirjastotoiminta vaikuttaa kautta Suomen

Helsingin kaupunginkirjasto toimii yleisten kirjastojen keskuskirjastona. Toiminnan rahoittaa pääosin Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kirjastolaki edellyttää, että Keskuskirjasto toimii yleisten kirjastojen valtakunnallisena kaukopalvelukeskuksena, edistää yleisten kirjastojen sekä yleisten ja tieteellisten kirjastojen yhteistoimintaa sekä kehittää kirjasto- ja tietopalvelujen järjestämisessä tarpeellisia yhteisiä työmenetelmiä ja apuvälineitä.

Keskuskirjastokokous pidettiin 3.2.2011 Pasilan kirjaston auditoriossa, ja siihen osallistui 68 henkilöä. Aiheena oli mm. monikulttuurinen kirjastotyö.

Aineiston välitys muualle Suomeen ja ulkomaille kasvoi

Helsingin kaupunginkirjastossa toimivan kaukopalvelukeskuksen välityksellä HelMet -kokoelma on muiden kirjastojen ja asiakkaiden käytettävissä kaikkialla Suomessa ja ulkomailla.

Suomen muut kirjastot voivat elokuusta 2011 lähtien tehdä kaukolainatilauksensa suoraan HelMet - tietokantaan ja Helsingin kaupunginkirjaston kaukopalvelu on huolehtinut koko seudun lähettävästä kaukopalvelusta.

Lainoja lähetettiin yhteensä 16 929 (15 610 vuonna 2010), niistä Monikielisen kirjaston lainoja oli 11 851 (11 682) ja muita 5 078 (3 928) kpl. Siirtokokoelmien kysyntä kasvoi edelleen ja niitä lähetettiin yli 40 eri kielellä.

Asiakkaiden toimeksiantojen perusteella lähetettiin 1 207 tilausta, pääasiassa kotimaisiin kirjastoihin. Tarvittaessa keskuskirjasto myös välitti muiden kirjastojen tilauksia ulkomaisiin kirjastoihin, näitä tilauksia oli 91 (166). Yhteensä tilauksia lähetettiin 1 298 (1 193) ja tilauksista saatiin lainoina tai kopioina 1 233 (1 127) kpl.

Kirjastot.fi:stä 13 käyttäjäkyselyä

Kirjastot.fi on keskeinen osa verkossa tapahtuvaa keskuskirjastotoimintaa. Vuoden kuluessa palvelusta tehtiin 13 käyttäjäkyselyä. Vastauksia saatiin noin 900, ja tulokset olivat myönteisiä. Julkisten palvelujen laatubarometri ja verkkopalvelut 2011 -tutkimuksessa ilmeni, että mm. 26,8% Tunnettavuus-kysymykseen vastanneista oli käyttänyt Kirjastot.fi-palveluita ja 33,0% tunsi muttei ollut käyttänyt palveluita. Kirjastot.fi sijoittui samaan luokkaan Poliisi.fi- ja Karttapaikka.fi -palveluiden kanssa. Vuonna 2011 Kirjastot.fi-palveluihin tehtiin Google Analytics -tilastoinnin mukaan yhteensä yli 2,6 milj. vierailua.

Palvelujen näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa lisättiin

Kysy kirjastonhoitajalta -palvelussa annettiin 7 946 vastausta ja Kysy kirjastonhoitajalta -chatissa neuvottiin kysyjä 1 185 kertaa. Vastaajia Kysy kirjastonhoitajalta -vastaajaverkostossa oli yli 300 kirjastolaista. Frank-monihauulla tehtiin yli 900 000 hakua ja esim. Sivupiiri.fi:ssä nuoret tuottivat 130 kirja-arvostelua ja yli 1 000 kommenttia niihin. Kirjastokaista.fi julkaisi 218 kirjastoalan videota, joista kirjastojen omaa tuotantoa oli 60 videota. Katselluin ohjelma oli Kurkistus kulusseihin -sarja. Linkkikirjastossa oli kuvailtuja linkkejä 10 906.

Kirjastot.fi-palveluiden näkyvyys sosiaalisessa mediassa kasvoi. Facebookissa Kirjastot.fi-palveluiden tykkääjiä oli noin 4 600. Kirjastot.fi-toimintaa oli Facebookin lisäksi Twitterissä, Google Plussassa, YouTubessa, Vimeossa ja Flickrissä.

Kirjasampo.fi - kirjallisuuden ystävän moderni aarreaitta

Kaunokirjallisuuden Kirjasampo.fi -palvelu julkistettiin Turun kirjamesseilla. Kirjasampo.fi on maailmanlaajuisestikin edistyksellinen palvelu, koska siinä hyödynnetään semanttisista webiä ja linked-dataa, ontologioita ja funktionaalista luettelointia. Palvelua esiteltiin semanttisen webin kansainvälisissä konferensseissa ja kirjastoalan lehdissä. Kirjasampo.fi sisältää tietoja mm. 73 000 romaanista, novellista ja runokokoelmasta sekä 24 900 kirjailijasta ja 15 500 aikalaisarviota.

Markkinointia Puerto Ricossa ja Euroopassa

Kirjastot.fi oli mukana IFLA 2011 konferenssissa Puerto Ricossa markkinoimassa suomaista kirjastolaitosta ja Helsingin IFLA -konferenssia. Kirjastokaista.fi toimi konferenssin virallisena tv-ryhmänä. Kirjastot.fi oli mukana järjestämässä ensimmäistä kirjastoalan pyöräily-unconferencea välillä Kööpenhamina-Berliini. Kirjastojen verkostomaista yhteenliittymistä mm. markkinoinnin ja verkkoviestinnän osalta pyrittiin edistämään Digitorstai-toiminnalla. Tapaamiset lähetettiin suorana Kirjastokaista.fi:ssä.

Kirjastokortin mobiiliversion kehittäminen alkoi

Labs.kirjastot.fi -projektissa avattiin mm. musiikin hakupalvelu Pinkka.kirjastot.fi, käynnistettiin mobiilikirjastokortti-palvelun kehittäminen ja järjestettiin pohjoismaisten kirjastokehittäjien Nordic Labs -unconference. Labs oli myös yksi avoimen datan kansallisen datan Apps4Finland-kilpailun järjestäjistä.

Kansainvälinen toiminta: Osaamisen vientiä jatkettiin

Kaupunginkirjasto jatkoi aktiivista kansainvälistä kanssakäymistä monin eri tavoin. Suomalaista kirjastosaamista vietiin mm. Venäjälle Kaliningradiin ja Afrikkaan, Windhoektiin. Myös kansainvälinen henkilöstövaihto, luennot ulkomailla ja vieraiden vastaanotto oli vilkasta.

Helsingin kaupunginkirjasto osallistui kahteen Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamaan Library programme -koulutusohjelmaan, jotka toteutettiin Venäjällä, Kaliningradissa. Keväällä koulutusohjelman teemana oli Young Adults ja syksyllä Topics, collections and ICT.

Koulutukseen osallistuvat kaliningradilaiset edustivat yleisiä kirjastoja ja kaupunkien hallintoa. Ohjelma koostui kahdesta seminaarista ja yhdestä tai kahdesta opintomatkast Pohjoismaihin. Pohjoismaisista partnerikirjastoista oli seminaareissa paikalla luennoitsijoita ja opintomatoilla oli myös edustajia partnerikirjastoista.

Windhoek-projekti evaluoitiin

HelMet-kirjasto on jo useamman vuoden ollut mukana kansainvälisessä projektissa, jonka tuloksena Windhoekin, Namibian pääkaupungin, slummialueelle saatu Greenwell Matongon yhteisökirjasto. Kirjasto on rakennettu suomalaisten avustuksella ja kirjastokonseptin kehittämistä ja levittämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ammattilaisten kanssa. Yhteistyöstä on hyötyä niin etelässä kuin pohjoisessa: molemminpuolinen oppiminen ja kansainvälistyminen ovat osa projektin tärkeintä antia. Kirjaston toiminnan rahoitus tulee Namibiasta. Kertomusvuonna kirjastoyhteistyöstä koottiin näyttely, joka kiersi eri kirjastoissa Suomessa. Projekti myös arvioitiin. Tarkastelun kohteena oli vaikuttavuus, kestävyys ja saavutetut tulokset.

Helsingin kaupunginkirjaston edustajien virkamatkat

Etelä-Korea ja Kiina ovat olleet teknologisen kehityksen kärjessä viime vuosina. Syyskuussa yhteensä 10 henkilöä kaupungin keskushallinnosta, kirjastosta ja Kirjastot.fi:stä teki opintomatkan Souliin ja Shanghaiin apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haataisen johdolla. Konsulttina toimi Klaus Oesch Futuria Oy:stä. Matkan tarkoituksena oli tutustua ja solmia kontakteja erityisesti digitaalisen keskustakirjaston kehittämisen kannalta tärkeissä kohteissa kuten Samsung ja Tongjin yliopisto. Ohjelmassa oli myös useita kirjastoja, joista tärkeimpinä Soulin Dibrary sekä Shanghai kirjasto.

IFLA:n konferenssiin Puerto Ricossa osallistui 13 henkeä. Helsingin kaupunginkirjaston posterin teemana oli kestävä kehitys. Leila Sonkkasen ja Harri Sahavirran suunnittelema poster palkittiin toisella palkinnolla.

Next Library Camp –workshop pidettiin Tukholmassa 18.-21.9. Projektissa on tarkoituksena kehittää pohjoismaista kirjastokonseptia tulevaisuuden tarpeisiin. Osallistujakirjastot ovat Tukholma, Oslo, Helsinki, Tanskan Århus (projektinjohtaja) ja Islannista Reykjavik, Kopavogur ja Akureyri. Kustakin pohjoismaasta osallistui ”leiriin” 10 henkilöä. Suomesta mukana oli 10 henkeä. Vuonna 2011 kokoonnuttiiin Reykjavikissa ja vuonna tavataan 2013 Oslossa.

Virkamatkan teki ulkomaille 83 henkilökunnan jäsentä. Kohdemaita olivat Pohjoismaat, Iso-Britannia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kanada, Kiina, Etelä-Korea, Latvia, Namibia, Puerto Rico, Saksa, Tsekki, Unkari, Venäjä, Viro ja Yhdysvallat.

Vierailijaryhmiä 13 maasta

Vieraita, joille tehtiin erityinen ohjelma, oli yhteensä 251. Vieraat tulivat seuraavista maista: Englanti, Hollanti, Japani, Latvia, Norja, Ranska, Ruotsi, Saksa, Tanska, Tsekki, USA, Venäjä ja Viro.

Muutamilla yksin tulleilla vierailija ja ryhmillä oli erityistoiveita jotka yritettiin täyttää. Toivottuja tutustumiskohteita olivat mm. lasten ja nuorten kirjastotoiminta, kokoelmatyö, kirjastorakennukset ja kirjastotilat, verkkopalvelut sekä kirjasto kohtaamispaikkana.

Henkilövaihto

Wienin kaupunginkirjasto, kirjastonhoitajat Magdalena Zelgerin ja Reinhard Wieserin Jyrki Tirronen, Vuosaaren kirjaston johtaja, oli Wienin kirjaston vieraana 27.11. – 2.12.2011

Stipendiaatit

Fulbright stipendiaatti John Helling, USA

Kirjastotoimen apulaisjohtaja Andra Vita, Riian kaupunginkirjasto, Latvia

Kirjastotoimen johtaja Kianliong Yap, Tainanin kirjasto, Taiwan

Harjoitteijat

Evelina Makowska, Lodz Poland, opiskelija 4.7.-30.9.2011

Hilko Ringleff, Hamburg, Saksa, kirjastonhoitaja 4.-22.7.2011

Stefan Kliemann, Hamburg, Saksa, kirjastonhoitaja 4.-22.7.2011

Kansainväliset seminaarit / konferenssit

The New Library – Design and Function –konferenssi pidettiin 10.-12.2., Marina Congress Centerissä. Osallistujia oli isäntämaan edustajien lisäksi (yht. 135) Englannista, Espanjasta, Hollannista, Islannista, Kreikasta, Kroatiasta, Latviasta, Liettuaista, Norjasta, Ranskasta, Sloveniasta, Tanskasta ja Virosta. He olivat kirjastonjohtajia, kirjastoammattilisia, arkkitehtejä, hallintovirkamiehiä ja Aalto-yliopiston arkkitehtuuri-opiskelijoita, jotka esittelivät omia kirjastovisioitaan. Konferenssin rahoitti Pohjoismaiden kulttuurirahasto ja partnereina olivat Amtsbókasafnið á Akureyri, Deichmanske bibliotek / Oslo Public Library, Gävle bibliotek ja Tårnby Kommunebiblioteker.

The New Library eli Tulevaisuuden kirjasto –seminaari järjestettiin Helsingissä, Säätytalolla 13–14.10. Seminaariin osallistui kirjastopolitiikan linjauksista päättäviä henkilöitä valtion- ja aluehallinnosta ja isojen kirjastojen johtajia kaikista Pohjoismaista ja Ahvenanmaalta, Färsearilta ja Grönlannista sekä Viron, Latvian, Liettuan ja Venäjän kirjastohallinnon edustajia.

Tavoitteena oli pohjustaa ja kehittää yhteisiä näkemyksiä tulevaisuuden kehittämistarpeista, tarkastella ajankohtaisia trendejä ja arvioida laatua, painottaa kansalaisten tietohuollon ja tiedon saatavuuden merkitystä pohjoismaisessa tietoyhteiskunnassa. Seminaari järjestettiin yhteistyössä opetus ja kulttuuriministeriön ja pohjoismaisten kirjastoviranomaisten kanssa.

Kaupunginkirjaston kansainväliset kirjastoalan jäsenyydet

Helsingin kaupunginkirjasto ottaa osaa myös kahden kansainvälisen kirjastojärjestön toimintaan. Järjestöt ovat:

IFLA – The International Federation of Library Associations and Institutions

<http://www.ifla.org/>

Eblida – European Bureau of Library, Information and Documentation Associations

<http://www.eblida.org/>

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan toiminta

Helsingin kulttuurikeskuksen ja Helsingin kaupunginkirjaston toimintaa ohjaa kulttuuri- ja kirjastolautakunta.

Lautakunnan kokoonpano toimikaudella 2009 - 2012

(tilanne 31.12.2011, suluissa varajäsen):

- puheenjohtaja Anni Sinnemäki, Vihr. (Jasmin Hamid, Vihr)
- varapuheenjohtaja Johanna Sydanmaa, Kok (Aleksis Seek, Kok)
- Heidi Ekholm-Talas, Kok (Olavi Arra, Kok)
- Juha Leivo, Kok (Kristiina Lillqvist, Kok)
- Hannu Oskala, Vihr (Mikael Vakkari, Vihr)
- Jaana Alaja, SDP (Susanna Haapalainen, SDP)
- Risto Kolanen, SDP (Ville Jalovaara, SDP)
- Alina Mänttari-Buttler, Vas (Reiska Laine, Vas)
- Lasse Liemola RKP (Marica Rosengard-Weckstrom, RKP)

Kertomusvuonna lautakunta kokoontui 10 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin mm. seuraavat kirjaston asiat:

- Keskustakirjaston arkkitehtuurikilpailuohjelman toiminnallisen sisällön hyväksyminen
- Roihuvuoren kirjaston tarveselvitys ja lausunto Roihuvuoren kirjaston ja Porolahden hammashoitolan peruskorjauksen hankesuunnitelmasta
- Puistolan kirjaston remonttihankkeen piirustusten mukaisten kalusteiden hankinta
- Selvitys toteutumatta jääneistä sitovista toiminnallisista tavoitteista vuonna 2010
- Helsingin kaupunginkirjaston kävijälaskentajärjestelmähankinnan keskeytys
- Kaupunginkirjaston toimistotasoisista yksiköistä päättäminen ja nimikkeen muutos

Talousasiat:

- Tilinpäätös vuodelta 2010
- Vuoden 2011 talousarvion toteutumista koskevat ennusteet 1 – 4
- Vuoden 2012 talousarvioehdotus ja vuosien 2012 - 2014 taloussuunnitelmaehdotus sekä ehdotus investointiosaksi 2012 – 2016
- Vuoden 2012 investointimäärärahojen ylitys
- Esitys kaupunginhallitukselle kaupunginkirjaston vuoden 2012 käyttötalousarvion määrärahojen korottamisesta

Lausunnot:

- Talonrakennushankkeiden rakentamishjelma vuosiksi 2012 – 2016
- Helsingin kaupungin nuorten vaikuttamisjärjestelmä
- Talousarvioaloite kirjaston aineistomäärärahojen lisäämiseksi
- Talousarvioaloite koulujen, kirjastojen ja muiden sivistystoimen peruspalvelujen turvaamiseksi lähipalveluina
- Talousarvioaloite Maunulan liikekeskuksen rakentamiseen varautumisesta ja kiirehtimisestä
- Helsinki-Vantaa-selvitys
- Valtuustoaloite perintätoimistojen käytöstä luopumiseksi Helsingin kaupungin maksujen perinnässä
- Valtuustoaloite kirjastojen kirja- ja lukuvinkkitoiminnasta kasvatustyöntekijöille
- Monitoimitalo Bunkkerin, Tarmonkuja 2, tarveselvitys ja Jätkäsaaren kirjaston tarveselvityksen hyväksyminen

Talouskatsaus

Kirjaston tulot vuonna 2011 olivat 3,7 miljoonaa euroa ja menot 36,7 miljoonaa euroa. Tulot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 206 000 euroa (6 %) ja menot 486 000 euroa (1 %).

Asukasta kohden käyttömenot olivat 1,55 euroa ja tulot 6,27 euroa. Kaupunginkirjaston omara-hoitusosuus vuonna 2011 oli 10 %. Tuottavuus kasvoi edellisvuodesta kuusi prosenttiyksikköä.

Tulotavoite ylittyi 860 000 eurolla, johtuen kaupunginkirjaston saamasta ulkopuolisen rahoituk-sen huomattavasta määrästä (1,7 milj. euroa). Toimintakulut ylittivät talousarviossa määritellyn tason 1,7 milj. eurolla. Kulujen kasvu johtui erityisesti ulkopuolisin varoin rahoitettujen kehittä-mishankkeiden aiheuttamista kustannuksista. Ylitys katettiin talousarviomuutoksin.

Kirjastoaineiston hankintaan käytettiin asukasta kohden 5,29 euroa, mikä on 3 % enemmän kuin oli ennakoitu. Kirjastojen aukiolotunteja kertyi yli tavoitteen. Asiakaskäyntejä, niin kirjastois-sa kuin verkossa, oli edellisvuotta enemmän.

Kaupunginkirjaston investointeihin käytettiin 930 000 euroa. Määrärahoja käytettiin mm. kirjasto-jen palvelualueiden uudistamiseen ja itsepalvelun edistämiseen. Lisäksi kirjastojen yleisötiloja ja niiden kalusteita uusittiin.

Taloustiedot 2011

Taloustiedot (1000 e)	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Talousarvio	Muutokset
KÄYTTÖTALOUS	2009	2010	2011	2011	
Toimintatuotot	2 996	3 530	3 736	2 876	
Toimintakulut	35 740	36 168	36 654	34 980	1) 1 683
Toimintakate	-32 743	-32 638	-32 918	-32 104	
Poistot	1 281	1 230	1 254	1 303	
Tulos	-34 024	-33 868	-34 172	-33 407	
INVESTOINNIT					
Irtaimen omaisuuden perushankinta	1 537	1 109	930	1 103	1) 50
Määrätavoitteet					
Suoritemäärä:					
Lainat, kpl	9 286 900	9 174 389	9 513 518	9 250 000	
Käynnit, yhteensä (sitova tavoite)	13 438 653	13 252 592	13 615 499	13 600 000	
Kirjastokäynnit, kerta	6 518 971	6 449 357	6 788 748	6 600 000	
Verkkokäynnit, kerta	6 919 682	6 803 235	6 826 751	7 000 000	
Toiminnan laajuus					
Aukiolotunnit (sitova tavoite)	92 859	94 304	102 118	95 719	
Lainat/aukiolotunti	100	97	93	97	
Käynnit/aukiolotunti	145	141	133	142	
Käynnit/henkilötyövuosi	28 532	28 810	29 599	29 565	
Aukiolotunnit/1000 as.	159	160	171	163	
Lainat/henkilötyövuosi	19 717	19 944	20 682	20 109	
Henkilötyövuodet/1000 as.	0,81	0,78	0,77	0,78	
Tuotannon tekijämäärä					

Kirjastot 31.12.	36	36	37	36
Kirjastoautot 31.12	2	2	2	2
Laitoskirjastot 31.12	11	10	10	10
Palvelupaikat 31.12	1	1	0	1
Henkilötyövuosi	471	460	460	460
Tilat, m2/31.12	36 731	36 731	36 856	36 731
Kokoelma, kpl	1 885 019	1 896 321	1 900 336	1 865 000
Tehokkuus/taloudellisuus				
Menot/laina, e (ei poistoja)	3,85	3,94	3,85	3,78
Menot/käynnit, e (ei poistoja)	2,66	2,73	2,69	2,57
Menot/asukas, e (ei poistoja)	61,29	61,44	61,55	59,55
Tulot/laina, e	0,32	0,38	0,39	0,31
Tulot/asukas,e	5,14	6,00	6,27	4,90
Toimintakate/ laina, e	-3,53	-3,56	-3,46	-3,47
Toimintakate/asukas,e	-56,15	-55,45	-55,28	-54,65
Aineistomenot/laina, e	0,35	0,35	0,33	0,33
Aineistomenot/asukas, e	5,50	5,45	5,29	5,15
Lainat/kokoelma	4,9	4,8	5,0	5,0
Kokoelma/asukas, kpl	3,2	3,2	3,2	3,2
Tuottavuus (2008=1)	95	94	100	103

1) Ylitysoikeus

Sarakkeessa Talousarvio 2011 on käytetty Kvston 10.11.2010 vahvistamia lukuja. Muutokset on esitetty erikseen.

Asukasluku: 595 500 asukasta.

Aineistomäärärahat on ilmoitettu siten, että luvussa on mukana vain aineiston hankintahinnat, ei käsittelykuluja.

Vuoden 2011 menot sisältävät kaupunginkirjaston tulospalkkiovarauksen 506 t euroa (sis. henkilöstösivukulut).

Tilojen neliöiden yhteismäärä sisältää vain ne tilat, joista kirjasto maksaa vuokraa (ei sis. koulujen tiloissa olevia lastenkirjastoja).